

AVENUE DE LA
**JOYEUSE ENTRÉE
BLIJDE INKOMST**
LAAS

17-21

VERSLAG

CRB 2014-1212

De chemische nijverheid, de life sciences en
de rubber- en kunststofverwerkende nijverheid –
juni 2014

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

**Verlag over de economische conjunctuur
in de chemische nijverheid, de life sciences en de rubber- en
kunststofverwerkende nijverheid – juni 2014**

**Aanspreekpunt
Jean-Paul Denayer
jpde@ccecrb.fgov.be**

Voorwoord

In de context van de identificatie en implementatie van synergiën tussen het secretariaat van de CRB en de FOD Economie werd een gezamenlijk project m.b.t. sectorale conjunctuur analyses opgestart.

De economische conjunctuur van de chemische nijverheid - december 2013, was het eerste conjunctuurverslag waarbij beide instellingen samenwerkten. Het huidige verslag: "Economische conjunctuur in de chemische nijverheid, de life sciences en de rubber- en kunststofverwerkende nijverheid – juni 2014" werd gerealiseerd door het team van de Algemene directie Economische analyses en internationale economie van de FOD Economie - Peter Van Herreweghe, Liliane Turloot, Vincent Vanesse en Steffi Mignon - enerzijds en door het team van het secretariaat van de CRB - Jean-Paul Denayer en Emmanuel de Béthune – anderzijds.

De positieve ervaringen met deze samenwerking en de gerealiseerde synergiën bieden veel perspectieven om in de toekomst nog andere projecten en studies te realiseren via een samenwerking tussen de fod Economie en het secretariaat van de CRB. Beide directies zullen ervoor ijveren dat dit type van samenwerking structureel kan worden ingebed in beide instellingen. Bij deze willen we dan ook de medewerkers bedanken voor de geleverde inspanningen en hen aanmoedigen om de samenwerking in het kader van sectorale conjunctuuranalyses van bijzondere raadgevende commissies (brc) van de CRB verder te zetten en uit te breiden.

L. DENAYER
Secretaris
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven

J.M. DELPORTE
Voorzitter
Directiecomité van de fod Economie
K.M.O., Middenstand en Energie

Inhoudsopgave

1 Algemene conjunctuur	5
2 Conjunctuur in de chemische nijverheid (20), de life sciences (21) en de rubber- en kunststofverwerkende nijverheid (22)	8
2.1 Conjunctuur	8
2.2 Omzet, productie en afzetprijs	10
2.2.1 Omzet volgens de BTW-gegevens	10
2.2.2 Productie volgens de Prodcop-indexen	11
2.2.3 Prijs volgens de Prodcop-indexen	13
2.3 Investerings- en bezettingsgraad van de productiecapaciteit	14
2.3.1 Investerings-	14
2.3.2 Bezettingsgraad van de productiecapaciteit	15
2.4 Teweerkstelling	17
2.5 Tijdelijke werkloosheid in de sector chemie	18
2.6 Buitenlandse handel	18
2.6.1 Uitvoer en invoer per productgroep	22
2.6.2 Intermediair verbruik van chemische producten door het buitenland.....	23
3 Conclusie	24

Lijst grafieken

Grafiek 1-1:	Economische sentiment indicator in de Europese Unie en België.....	6
Grafiek 1-2:	Ontwikkeling van het reëel Belgisch bbp per kwartaal.....	8
Grafiek 2-1:	Bruto conjunctuurcurve van de verwerkende nijverheid en de chemische industrie en trendniveau (2008- mei 2014).....	9
Grafiek 2-2:	Afgevlakte conjunctuurcurve in de chemische industrie en zijn componenten.....	9
Grafiek 2-3:	Omzet in de drie sectoren (in miljoenen euro).....	10
Grafiek 2-4:	Productie-index (Prodcum) in de drie sectoren (2010=100).....	11
Grafiek 2-5:	Afzetprijnsindexen (2010=100).....	13
Grafiek 2-6:	Investerings in de drie sectoren (in miljoenen euro).....	14
Grafiek 2-7:	Seizoensgezuiverde bezettingsgraad van de productiecapaciteit (in %).....	16
Grafiek 2-8:	Tewerkstelling in de drie subsectoren.....	17
Grafiek 2-9:	Tijdelijke werkloosheid in de chemische industrie.....	18
Grafiek 2-10:	Buitenlandse handel van de chemische nijverheid (GS-codes 28 t.e.m. 38, excl. 30), in miljarden euro.....	19
Grafiek 2-11:	Buitenlandse handel van de life sciences (GS-code 30), in miljarden euro's.....	20
Grafiek 2-12:	Buitenlandse handel van de rubber- en kunststofverwerkende industrie (GS-code 39 en 40), in miljarden euro's.....	21

Lijst tabellen

Tabel 1-1:	Reële % groei BBP (projectie lente 2014).....	5
Tabel 1-2:	Herziening groei BBP sinds herfst projectie 2013.....	6
Tabel 1-3:	Reële % groei BBP (projectie lente 2014).....	7
Tabel 1-4:	Herziening groei BBP sinds herfst projectie 2013.....	7
Tabel 2-1:	Totale omzet.....	10
Tabel 2-2:	Evolutie van de productie in België, de eurozone en de drie buurlanden.....	12
Tabel 2-3:	Totale investeringen.....	15
Tabel 2-4:	Tewerkstelling in de drie subsectoren.....	17
Tabel 2-5:	Uitvoer van de chemische nijverheid en de rubber- en kunststofverwerkende industrie (volgens GS-codes), in miljoenen euro.....	22
Tabel 2-6:	Invoer van de chemische nijverheid en de rubber- en kunststofverwerkende industrie (volgens GS-codes), in miljoenen euro.....	23
Tabel 2-7:	Top 10 grootste verbruikers van chemische producten gemaakt in België, 2011.....	24
Tabel 3-1:	Verloop van de belangrijkste economische indicatoren in de drie sectoren.....	27

1 Algemene conjunctuur

De lente "forecast" 2014 van de Europese Commissie, waarop de onderstaande tabellen steunen, bevestigt voor 2014 en 2015 de vaststellingen van de vorige conjunctuurnota (steunend op de "forecast" herfst 2013). De groei zou versnellen in de grote ontwikkelde economieën met uitzondering van Japan. Op wereldvlak vertraagt de groei, dit wordt veroorzaakt door meer gematigde groeicijfers in de groeilanden, o.a. in China.

Alle grote economische blokken zouden in 2014 en 2015 positieve groeicijfers neerzetten. Uitschieter in 2014 voor de grote ontwikkelde economieën zijn de VSA met 2,8%, de groei in Japan en Europa is slechts ca. half zo groot. Ondanks de teruggevalen groeiprognoses blijft de Chinese economie in 2014 nog groeien met 7,2%. De wereldeconomie als geheel groeit met 3,5%.

De lenteprojectie 2014 van de Europese Commissie werd gepubliceerd op 6 mei 2014. Deze bevestigt de cijfers van de IMF outlook (april 2014), met die nuance dat de ontwikkeling van de economische activiteit in de groeilanden en dus ook op wereldvlak iets hoger wordt ingeschat. De Oeso¹ sluit hier nauw bij aan.

De Eurozone presteert dus zwakker dan de andere grote economische blokken (uitz. is Japan in 2015).

Sinds de publicatie van de EC lente "forecast" 2014 heeft Eurostat data gepubliceerd over de groei in het eerste kwartaal van 2014. Deze vallen voor de Eurozone en de EU iets lager uit dan eerdere kwartaalprojecties in de EC lente "forecast" 2014. De resultaten lopen sterk uiteen van land tot land.

Tabel 1-1: Reële % groei BBP (projectie lente 2014)

	2012	2013	2014	2015
Eurozone	-0,7	-0,4	1,2	1,7
EU	-0,4	1,1	1,6	2,0
VSA	2,8	1,9	2,8	3,2
Japan	1,4	1,5	1,5	1,3
Wereld	3,2	2,9	3,5	3,8
China	7,7	7,7	7,2	7,0

Bron: European Economic Forecast spring 2014

Deze evoluties worden toegelicht in de onderstaande tabel. In vergelijking met de voorgaande projectie (herfst 2013) valt het op dat de meeste vooruitzichten werden bijgesteld: in positieve zin voor de EU en de VSA, in negatieve zin voor Japan, China en de wereldeconomie. In de Eurozone noteert men een positieve bijstelling in 2014, een status-quo in 2015.

¹ OECD Economic Outlook, N° 95, may 2014

Tabel 1-2: Herziening groei BBP sinds herfst projectie 2013

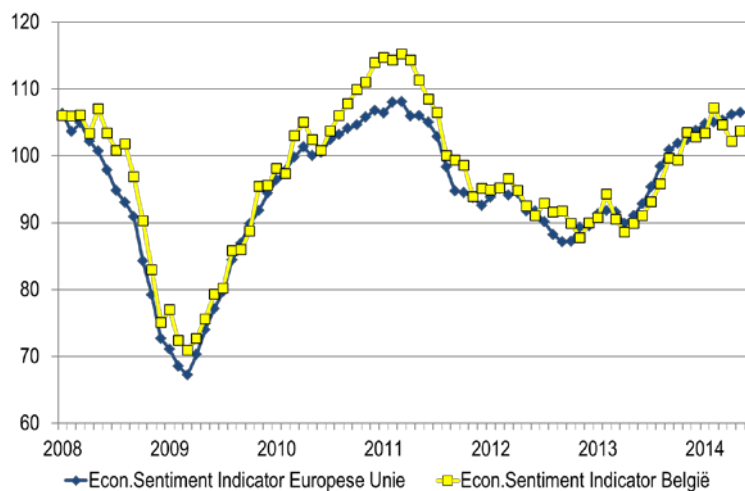
	2014	2015
Eurozone	↑	=
EU	↑	↑
VSA	↑	↑
Japan	↓	=
Wereld	↓	↓
China	↓	↓

Bron: European Economic Forecast autumn 2013 & spring 2014

Uit de enquêtes gevoerd door de Europese Commissie blijkt dat het economisch vertrouwen (Economic Sentiment Indicator) sinds mei 2013 voor de EU ononderbroken verbeterd is. Het economisch vertrouwen in de Eurozone is eveneens over een lange periode toegenomen maar kende een knik neerwaarts in april 2014. De Belgische sentiment indicator kende eveneens een opwaartse evolutie sinds april 2013 maar de neerwaartse knik deed zich al voor in februari 2014. Sinds mei veert deze indicator voor België weer lichtjes op.

Voor de EU leveren alle sectoren (industrie, diensten, consumptie, retail) behalve de bouwsector een belangrijke bijdrage tot deze vertrouwensverbetering. In de Eurozone wordt de kleine terugval in het economisch vertrouwen vooral toegeschreven aan de diensten en de bouwsector. De betere prestaties van de EU als geheel zijn o.a toe te schrijven aan de ontwikkelingen in het Verenigd Koninkrijk.

Grafiek 1-1: Economische sentiment indicator in de Europese Unie en België

Bron: Eurostat

Voor de tewerkstellingssituatie in de EU en de Eurozone wordt vooropgesteld dat deze lichtjes zal verbeteren in 2014 en 2015. Ook hier blijft men grote verschillen vaststellen tussen de verschillende landen (o.a. inzake de jeugdwerkloosheid).

De groeicijfers voor België en de aangrenzende landen evolueren gunstig in 2014 en 2015. De geprojecteerde groei voor België in 2015 blijft wel net onder de gemiddelde vooruitzichten voor de Eurozone.

Tabel 1-3: Reële % groei BBP (projectie lente 2014)

	2012	2013	2014	2015
Eurozone	-0,7	-0,4	1,2	1,7
België	-0,1	0,1	1,4	1,6
Duitsland	0,7	0,4	1,8	2,0
Frankrijk	0,0	0,2	1,0	1,5
Nederland	-1,2	-0,8	1,2	1,4

Bron: European Economic Forecast spring 2014

Voor bijna al de hieronder bestudeerde landen werden de groeicijfers voor 2014 (forecast lente 2014) naar boven herzien in vergelijking met de forecast herfst 2013.

Tabel 1-4: Herziening groei BBP sinds herfst projectie 2013

	2014	2015
Eurozone	↑	=
België	↑	↑
Duitsland	↑	↑
Frankrijk	↑	↓
Nederland	↑	↑

Bron: European Economic Forecast autumn 2013 & spring 2014

De sterke groei in het vierde kwartaal 2013 in België (+0,5%) gaf de Belgische economie een goede uitgangspositie voor 2014. De Europese Commissie geeft aan dat een herstel, aanvankelijk gedreven door export, nu wordt versterkt door de binnenlandse vraag.

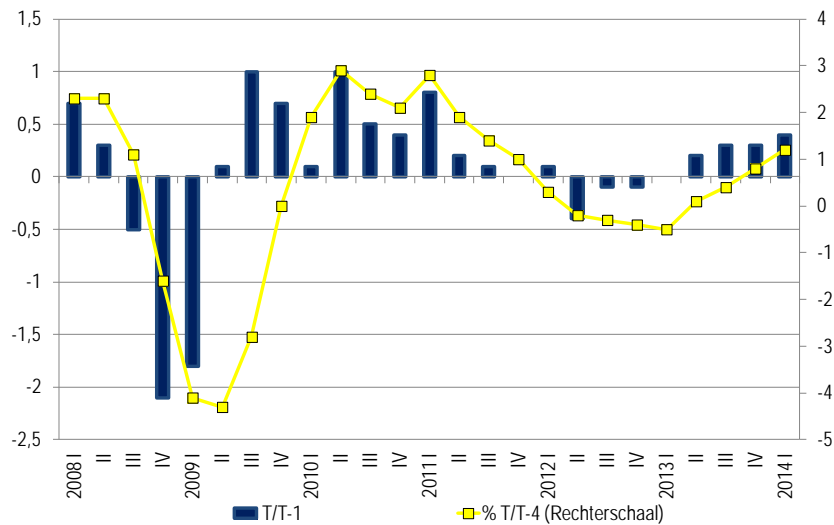
De vertrouwensindices in de EU zijn in de laatste maanden toegenomen in alle sectoren. Behalve voor de bouwsector sluiten zij in de andere sectoren aan bij hun lange termijn gemiddelden of overtreffen deze. In België stijgt het vertrouwen voor alle sectoren behalve voor bouw en industrie.

De groei zou in 2014-2015 in sterke mate worden bepaald door de evolutie van de binnenlandse vraag (vooral privé-consumptie en uitrustingsinvesteringen). De groei van de investeringen in uitrustingsgoederen wordt geprojecteerd op 1,6% in 2014 en zelfs 3,2% in 2015. Er wordt immers verwacht dat de industriële productie verder zal toenemen terwijl de capaciteitsbezettingsgraad stilaan zijn gemiddeld lange termijn niveau bereikt.

In de buurlanden zal de groei in Duitsland vooral gedragen worden door de binnenlandse vraag. De consumptie en de arbeidsmarkt blijven daar robuust. Ook de perspectieven inzake bedrijfsinvesteringen zijn gunstig. De binnenlandse vraag is eveneens de motor voor de Franse groei, een aantal overheidsmaatregelen moeten de ondernemingen aanzetten om meer te gaan investeren. In Nederland speelt de export nog een belangrijke rol. Deze zal worden versterkt door de binnenlandse vraag en meer in het bijzonder door de investeringen in uitrustingsgoederen.

Uit de onderstaande grafiek blijkt dat de positieve groeicijfers na de crisis 2008-2009 opnieuw negatief worden vanaf het tweede kwartaal 2012. Vanaf het tweede kwartaal van 2013 noteert men opnieuw groei. Deze evolutie zet zich door in de laatste vier geobserveerde kwartalen zowel in kwartaal-op-kwartaalcijfers als in jaar-op-jaar cijfers.

Grafiek 1-2: Ontwikkeling van het reëel Belgisch bbp per kwartaal

Bron: Nationale Bank van België (INR)

De Europese Commissie identificeert een aantal factoren die mogelijk de groeiprognozes negatief kunnen beïnvloeden: het niet of onvoldoende uitvoeren van hervormingen in de EU en de EU-landen en de mogelijke fragiliteit van de groeivoorzichten in de groei landen en meer specifiek in China. Tijdens de eerste week van juni heeft de Europese Centrale Bank een aantal maatregelen genomen om te voorkomen dat de deflatie zou toeslaan in Europa. Daarnaast kunnen de geopolitieke spanningen in Oekraïne mogelijk een negatieve impact hebben op de economische groeiperspectieven voor de volledige eurozone.

Wat betreft de opwaartse risico's, identificeert de EC een aantal factoren die kunnen leiden tot een positieve bijsturing van de groeivoorzichten (een sneller dan verwacht herstel van vertrouwen, de versoepeling van kredietvoorwaarden, een sneller herstel van de tewerkstelling in de meest kwetsbare landen).

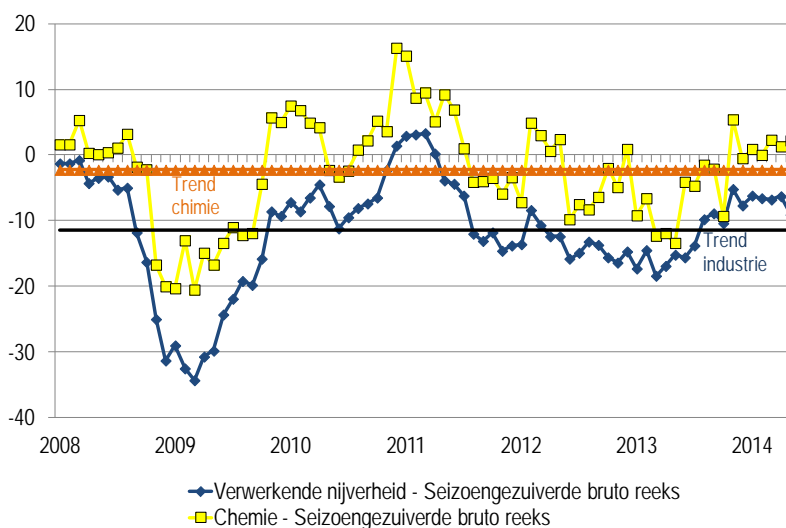
2 Conjunctuur in de chemische nijverheid (20), de life sciences (21) en de rubber- en kunststofverwerkende nijverheid (22)

2.1 Conjunctuur

Chemie

De conjunctuurcurve in de chemische sector in de grafiek hieronder omvat de periode 2008, vanaf het uitbreken van de economische en financiële crisis, tot mei 2014. Voor de crisis van 2008-2009 bleven de conjunctuurschommelingen relatief beperkt. De schommelingen die na de crisis van 2008 werden opgetekend, en meer bepaald over de periode 2010-2013, vertoonden echter aanzienlijkere amplitudes. Vanaf 2011 ging het ondernemingsklimaat achteruit, tot het vanaf het tweede semester van 2013 opnieuw verbeterde. Zowel de conjunctuurcurve van de nijverheid als die van de chemie bevindt zich boven het trendmatig niveau dat tussen januari 2008 en mei 2014 werd gemeten. De evolutieprofielen voor de economie in zijn geheel als voor de chemiesector zijn bovendien gelijkaardig. Daarenboven steeg het vertrouwen in de chemische bedrijven opnieuw lichtjes sinds mei 2014, terwijl het afzwakte in de industrie.

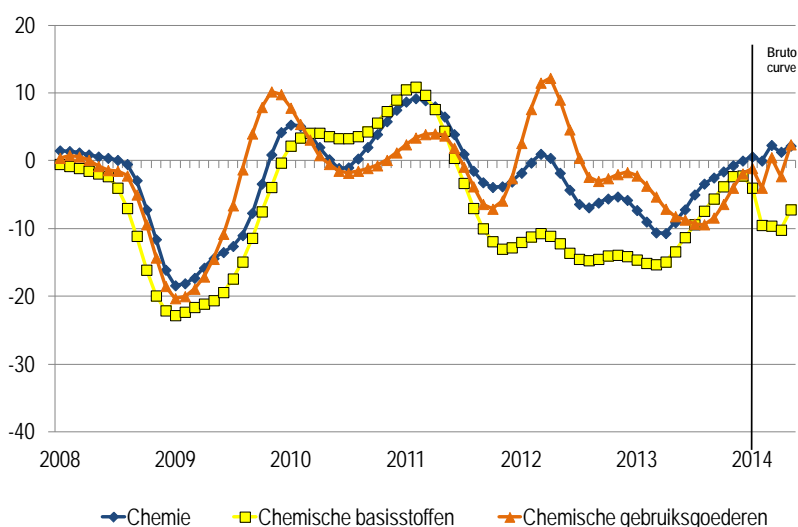
Grafiek 2-1: Bruto conjunctuurcurve van de verwerkende nijverheid en de chemische industrie² en trendniveau (2008- mei 2014)

Bron: NBB (Belgostat), conjunctuurenquête

Het ondernemingsklimaat in de chemische nijverheid kan bekeken worden ten opzichte van de evolutie in twee subsectoren, basisstoffen en verbruiksgoederen. Het ondernemersvertrouwen in deze laatste subsector lijkt de globale vertrouwenscurve omhoog te trekken. De beoordeling van de totale orderpositie (alsook het buitenland) zijn positiever dan in de subsector basisstoffen. Hetzelfde geldt vooruitzichten van de vraag gedurende de volgende 3 maanden: de curve van de chemische verbruiksgoederen bevindt zich vanaf februari op een veel hoger niveau dan het trendmatig niveau gemeten tijdens de periode 2008-2014.

Grafiek 2-2: Afgevlakte conjunctuurcurve in de chemische industrie en zijn componenten

Bron: NBB (Belgostat), conjunctuurenquête

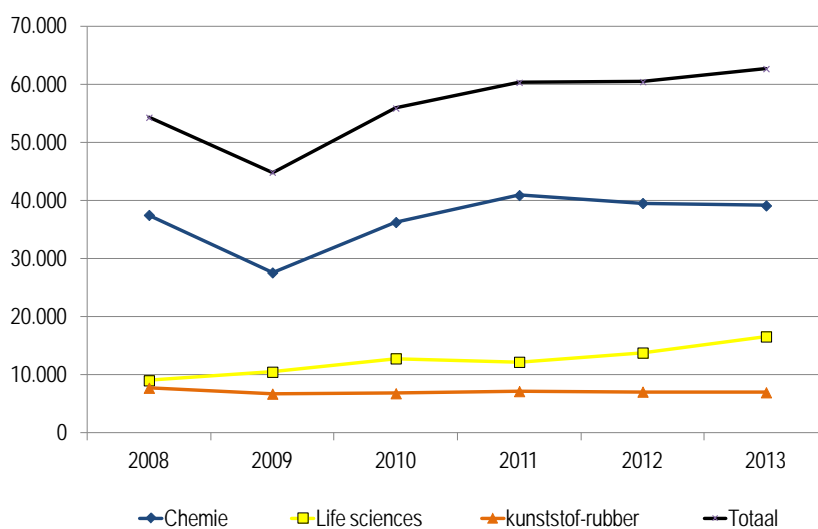
² Code NACE : 20.1, 20.2, 20.3, 20.4, 20.5, 21.1 en 21.2.

2.2 Omzet, productie en afzetprijs

2.2.1 Omzet volgens de BTW-gegevens

Het groeitempo van de gecumuleerde omzet van de drie sectoren versnelde in 2013 ten opzichte van 2012 en bevond zich 15% boven het niveau van 2008. Dat resultaat is hoofdzakelijk het gevolg van de snelle groei van de omzet in de sector life sciences (+84% in 5 jaar). Over deze periode (2008-2013) bleef de groei van de omzet in de sector chemie eveneens positief maar was deze beperkt tot 4,3% omwille van een sterke daling in 2009, terwijl de verkoop in de sector van kunststof en rubber met meer dan 10% afnam.

Grafiek 2-3: Omzet in de drie sectoren (in miljoenen euro)

Bron : Algemene directie Statistiek (Statbel), voorlopige cijfers

Tabel 2-1: Totale omzet

(in miljoen euro's, verandering* in %)	NACE-code	Totale omzet						Δ 2008-2013
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Chemie	20	37.480	27.585	36.222	40.889	39.526	39.108	4,3%
			-26,4%	31,3%	12,9%	-3,3%	-1,1%	
Life sciences	21	9.030	10.504	12.805	12.215	13.802	16.575	83,6%
			16,3%	21,9%	-4,6%	13,0%	20,1%	
Kunststof-rubber	22	7.753	6.738	6.805	7.173	7.085	6.972	-10,1%
			-13,1%	1,0%	5,4%	-1,2%	-1,6%	
Totaal	20-22	54.264	44.827	55.864	60.277	60.414	62.655	15,5%
			-17,4%	24,6%	7,9%	0,2%	3,7%	

*Uitgedrukt in miljoenen euro en groei t.o.v. het voorgaande jaar
Bron : Algemene directie Statistiek (Statbel), voorlopige gegevens

Chemie

De omzet in de sector chemie daalde in 2013 licht ten opzichte van 2012 (-1,1%) onder andere omwille van de scherpe terugval van de verkoop in het vierde kwartaal van 2013 (-5,4% op jaarbasis) wegens de afname in de belangrijkste subsector: vervaardiging van chemische basisproducten (Nace code 201³).

Life sciences

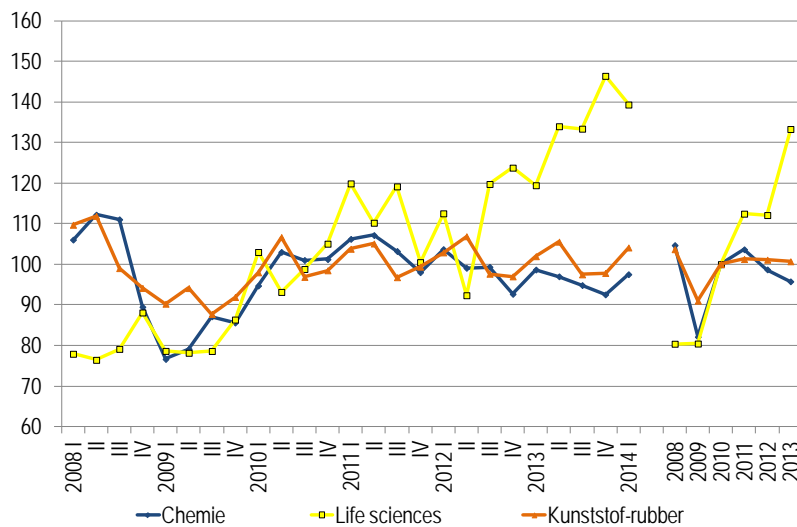
Het groeitempo van de omzet in de sector life sciences op jaarbasis is aanzienlijk, ondanks een vertraging in de tweede helft van 2013, van 28,5% in het eerste kwartaal van 2013 tot 15,9% in het laatste kwartaal. Hoewel de omzet in subsector 211 (vervaardiging van farmaceutische grondstoffen) lichtjes gedaald is (-2,2% in 2013), ligt de dynamische subsector 212 (vervaardiging van farmaceutische producten) aan de basis van de jaarlijkse groei van 20,1% die de sector in zijn geheel in 2013 bereikte.

Kunststof en rubber

De omzet van de sector kunststof en rubber is in het laatste kwartaal van 2013 opnieuw gegroeid (+5,4% op jaarbasis) na een ononderbroken daling sinds het tweede kwartaal van 2012. De groei over het hele jaar 2013 blijft echter negatief ten opzichte van 2012 (-1,6%), aangezien de twee subsectoren die er deel van uitmaken⁴ een daling over het hele jaar kenden.

2.2.2 Productie volgens de Prodcop-indexen

Grafiek 2-4: Productie-index (Prodcop) in de drie sectoren (2010=100)

Bron: FOD Economie, gegevens in volume, gecorrigeerd voor werkdagen

³ 201: Vervaardiging van chemische basisproducten, kunstmeststoffen en stikstofverbindingen en van kunststoffen en synthetische rubber in primaire vormen

⁴ 221: Vervaardiging van producten van rubber en 222: Vervaardiging van producten van kunststof.

Tabel 2-2: Evolutie van de productie in België, de eurozone en de drie buurlanden

	Chemie			Life sciences			Kunststof-rubber		
	$\Delta 2008-$ 2013	$\Delta 2012-$ 2013	$\Delta T1\ 13 -$ T1 14	$\Delta 2008-$ 2013	$\Delta 2012-$ 2013	$\Delta T1\ 13 -$ T1 14	$\Delta 2008-$ 2013	$\Delta 2012-$ 2013	$\Delta T1\ 13 -$ T1 14
Eurozone	-1,9%	-0,2%	2,4%	17,2%	4,0%	5,9%	-6,7%	0,5%	5,3%
België	-8,5%	-3,0%	-1,2%	65,8%	18,9%	16,6%	-2,9%	-0,4%	2,1%
Duitsland	-0,1%	0,6%	0,9%	6,8%	5,5%	10,6%	5,6%	1,8%	6,5%
Frankrijk	1,4%	1,1%	5,3%	0,8%	-0,5%	-2,4%	-12,4%	-2,0%	3,5%
Nederland	6,8%	-4,3%	6,8%	23,2%	1,5%	8,4%	-2,1%	0,2%	4,4%

Bron: Eurostat, gegevens in volume, gecorrigeerd voor werkdagen

Chemie

Volgens Eurostat bleef de productie in de chemische sector in de eurozone tussen 2012 en 2013 stabiel (-0,2%), terwijl ze in België daalde (-3%). Sinds het vierde kwartaal van 2011 neemt de chemische productie in België kwartaal na kwartaal af (evolutie op jaarbasis), en evolueert steeds verder weg van het niveau voor de crisis. In het eerste kwartaal van 2014 nam de index met 1,2% af vergeleken met dezelfde periode in 2013.

De productie van de chemische sector in Nederland viel in 2013 met 4,3% terug vergeleken met 2012, terwijl ze in Duitsland (+0,6%) en in Frankrijk (+1,1%) toenam. In het eerste kwartaal van 2014 steeg de chemische productie in de drie buurlanden vergeleken met het eerste kwartaal van 2013, dit in tegenstelling tot de productie in België.

Life sciences

De productie in de eurozone in de sector life sciences groeide met 4% in 2013 ten opzichte van het jaar voordien. De productie in België is over de onderzochte periode sterk gestegen (+18,9%), in vergelijking met het niveau voor de crisis; nam de index met 65% toe.

Dit evolutiepatroon is eigen aan België. Over de periode 2008-2013 groeide de productie in de sector life sciences in Nederland immers met 23,2% (1,5% tussen 2012 en 2013) en in Duitsland met 6,8% (5,5%); in Frankrijk stabiliseerde het op 0,8% (-0,5%). De Belgische index onderscheidde zich in het eerste kwartaal 2014 opnieuw door een jaarlijkse groei van 16,6%, die hoger is dan in de buurlanden.

Kunststof en rubber

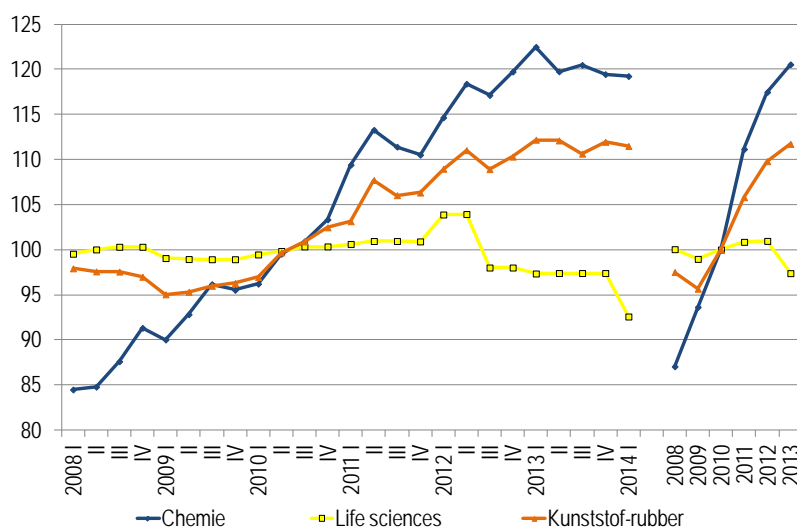
De productie in de sector kunststof en rubber in de eurozone is over de periode 2008-2013 achteruitgegaan (-6,7%), ondanks een lichte stijging tussen 2012 en 2013 (0,5%).

Eind 2013 liet de sector in België een daling van de productie over één jaar optekenen (2012-2013: -0,4%) en over vijf jaar (2008-2013: -2,9%). Het eerste kwartaal 2014 vertoonde echter een gunstigere ontwikkeling, met een stijging van 2,1% op jaarbasis.

De productie in Frankrijk nam over 5 jaar sterk af (2008-2013: -12,4%) evenals over 1 jaar (2012-2013: -2%). In Duitsland steeg de productie over de twee voormelde periodes met respectievelijk 1,8% en 5,6%. De productie van de sector in Nederland stabiliseerde in 2013 maar daalde over 5 jaar (-2,1%). De drie buurlanden scoorden echter beter dan België in het eerste kwartaal 2014.

2.2.3 Prijs volgens de Prodcom-indexen⁵

Grafiek 2-5: Afzetprijnsindexen (2010=100)

Bron: FOD Economie, brutogegevens

Chemie

Volgens Cefic, de Europese federatie van de chemische industrie, namen de afzetprijzen in de chemische nijverheid in de Europese Unie als geheel in 2013 met 1% af ten opzichte van 2012. Vergeleken met het niveau voor de crisis in 2008 liggen de afzetprijzen 11,8% hoger⁶ in Europa. De eerste beschikbare gegevens voor de maand januari 2014 tonen dat de prijsdaling gestabiliseerd is.

Over het hele jaar 2013 namen de prijzen in de chemische nijverheid in België toe vergeleken met het jaar voordien (+2,6%). Op jaarbasis daalden de prijzen in het vierde kwartaal van 2013 vergeleken met hetzelfde kwartaal in 2012 (-0,2%). In het eerste kwartaal van 2014 vielen ze meer uitgesproken terug (-2,6%). Het gaat om de twee eerste negatieve schommelingen die sinds 2008 werden vastgesteld.

⁵ Prodcom is de maandelijkse enquête naar de industriële productie. In het kader van samenwerking tussen lidstaten van de Europese Gemeenschap is het van belang om de vergelijkbaarheid van statistische gegevens te verbeteren. Daarom heeft het Statistisch Bureau van de Europese Gemeenschappen een initiatief genomen dat beoogt de gegevens over de industriële productie in alle lidstaten aan de hand van dezelfde productlijst te verzamelen, met dezelfde onderverdelingen in sectoren, enzovoort. Dat initiatief kreeg de naam "Prodcom" mee: "PRODUITS de la COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE" (Producten van de Europese Gemeenschap). Meer info vindt u op de website van de FOD Economie: <http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/gegevensinzameling/enquetes/prodcom/>

⁶ Cefic, Chemical Trend Report, april 2014

Life sciences

Tussen 2012 en 2013 namen de afzetprijzen in België met 3,5% af. Die beweging bevestigt de prijsdaling in het derde kwartaal van 2012, en bijzonder uitgesproken in de eerste twee kwartalen van 2013 (-6,3% evolutie op jaarbasis). In het eerste kwartaal van 2014 lagen de prijzen op een lager niveau dan in dezelfde periode in 2013 (-4,9%).

Kunststof en rubber

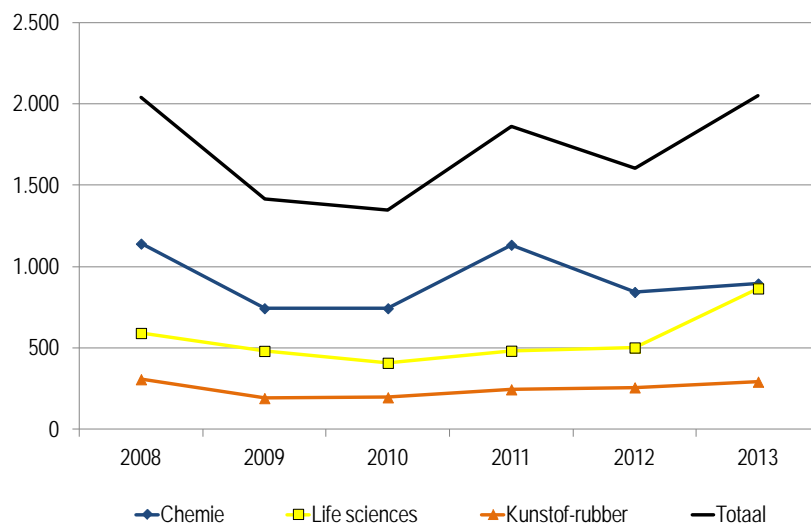
De afzetprijzen hebben in het eerste semester van 2013 hun hoogste niveau (gedurende 6 jaar) behaald, met een vooruitgang van 1,7% over heel het jaar 2013, vooraleer in het eerste kwartaal van 2014 met 0,6% terug te vallen vergeleken met dezelfde periode in 2013.

2.3 investeringen en bezettingsgraad van de productiecapaciteit

2.3.1 Investeringen

De gecumuleerde investeringen van de drie sectoren zijn teruggekeerd naar hun niveau van voor de crisis en bedragen meer dan 2 miljard euro. De daling van de investeringen in de sector chemie met 23,1% over de laatste 6 jaar (2013 ten opzichte van 2008, overigens een intensief jaar op vlak van investeringen) werd gecompenseerd door een stijging van 46,2% in de sector life sciences (vooral onder impuls van de investeringsuitgaven van 2013 door een productie-eenheid, die een buitenlandse eenheid overnam). De investeringen in de sector kunststof en rubber bleven daarentegen stabiel over de geanalyseerde periode⁷.

Grafiek 2-6: Investeringen in de drie sectoren (in miljoenen euro)

Bron : Algemene directie Statistiek (Statbel)

⁷ Voor gedetailleerde informatie per subsector kunt u de website van de FOD Economie raadplegen.

Tabel 2-3: Totale investeringen

(in miljoen euro's,	NACE-code	Investerings						Δ 2008-2013
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Chemie	20	1.140	743	743	1.133	843	895	-21,5%
			-34,8%	0,0%	52,5%	-25,6%	6,2%	
Life science	21	591	481	408	482	502	865	46,2%
			-18,6%	-15,2%	18,1%	4,1%	72,3%	
Kunststof-rub	22	307	191	196	245	257	292	-5,1%
			-37,8%	2,6%	25,0%	4,9%	13,6%	
Totaal	20-22	2.039	1.415	1.346	1.860	1.603	2.052	0,6%
			-30,6%	-4,9%	38,2%	-13,8%	28,0%	

*Uitgedrukt in miljoenen euro en groei t.o.v. voorgaande jaar
Bron : Algemene directie Statistiek (Statbel), voorlopige gegevens

Chemie

De investeringen in de sector chemie evolueerden op uiteenlopende wijzen over het jaar 2013 maar stegen ten opzichte van het hele jaar 2012 (+6,1%), waarin de investeringsuitgaven met meer dan 25% waren gedaald. Het laatste kwartaal van 2013 kende het grootste investeringsbedrag sinds het vierde kwartaal van 2012, hetgeen de 300 miljoen euro oversteeg.

Life sciences

Over het hele voorbije jaar groeiden de investeringen met 72,2% in vergelijking met 2012. De sector kende stijgingen van investeringsuitgaven over het hele jaar 2013. Deze heropleving van investeringen is onder andere het gevolg van een overname van immateriële activa (goodwill) door een grote onderneming in subsector 212 (Vervaardiging van farmaceutische producten). Ook zonder deze overname namen de investeringen substantieel toe.

Kunststof en rubber

Net zoals de andere twee onderzochte sectoren heeft de sector kunststof en rubber in 2013 hogere investeringen gedaan dan in 2012, in het bijzonder door de bouw van een fabriek door een multinational in subsector 222 (vervaardiging van producten van kunststof) in het laatste kwartaal van 2013. Deze nieuwe productie-eenheid moet operationeel worden in de loop van 2014.

2.3.2 Bezettingsgraad van de productiecapaciteit

Volgens de gegevens van Cefic⁸ kwam de bezettingsgraad van de productiecapaciteit in de Europese Unie in het vierde kwartaal van 2013 lager uit dan in het voorgaande kwartaal (78,8% tegenover 79,1%), of lager dan de piek na de crisis in het tweede kwartaal van 2011 (85,4%).

⁸ Cefic, Chemical Trend Report, maart 2014

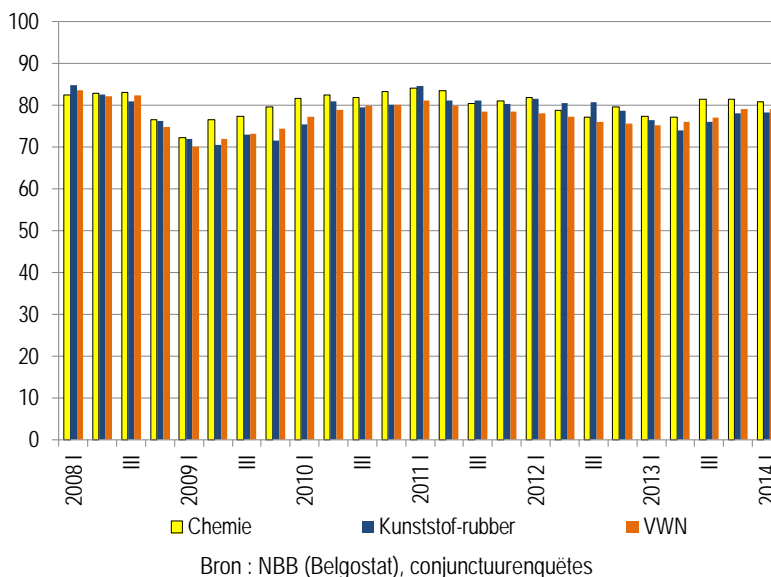
Voor de drie onderzochte sectoren kan de trendmatige bezettingsgraad (de bezettingsgraad over een lange periode) in België worden vastgesteld. De gemiddelde bezettingsgraad (of trendmatige waarde) weergegeven in de grafiek hieronder (T1 2008-T1 2014) is de volgende:

- voor chemie 80,2%
- voor kunststof en rubber 78,3%
- voor industrie 77,6%

De bezettingsgraad in de chemie en de sector kunststof en rubber nam in het derde kwartaal van 2013 toe, een omkering van de neerwaartse trend die in het eerste kwartaal van 2012 was ingezet. Deze positieve evolutie begon een kwartaal later dan in de volledige verwerkende industrie, die een lichte opflakkering kende in het tweede kwartaal van 2013.

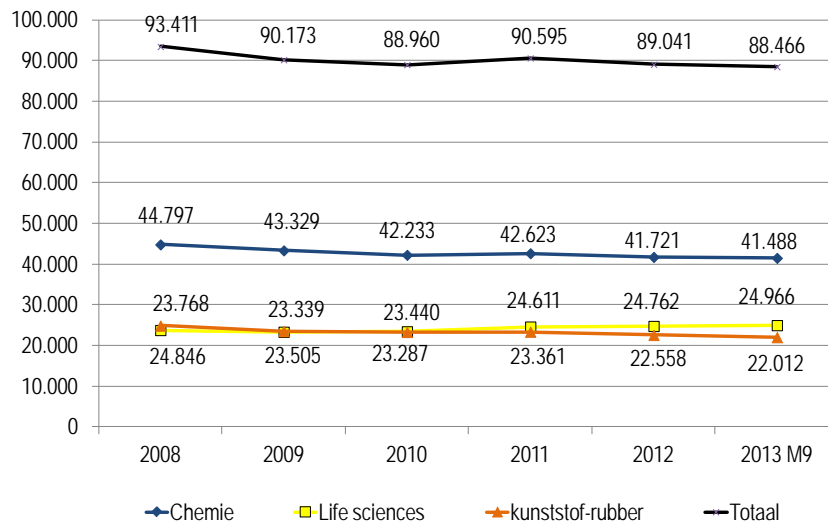
De recentste bezettingsgraden (eerste kwartaal van 2014) tonen aan dat de chemie 80,8% van haar capaciteit benut, een lichte terugval ten opzichte van het derde en vierde kwartaal van 2013, waarin sterke stijgingen werden opgetekend. De graden liggen echter boven het trendmatige niveau. In het eerste kwartaal van 2014 (78,2%) keerde de sector kunststof geleidelijk terug naar zijn trendmatig niveau, na sterke dalingen in de eerste twee kwartalen van 2013. De waarde van het eerste kwartaal van 2014 in de verwerkende industrie (79,1%) is hoger dan de trendmatige waarde.

Grafiek 2-7: Seizoensgezuiverde bezettingsgraad van de productiecapaciteit (in %)

2.4 Tewerkstelling

Grafiek 2-8: Tewerkstelling in de drie subsectoren

Bron: RSZ

Op het einde van het derde kwartaal van 2013 bedroeg de tewerkstelling in de drie sectoren 88.466 werknemers, wat een lichte terugval van 1,3% betekent ten opzichte van dezelfde periode in 2012.

Tussen de eerste negen maanden van 2013 en dezelfde periode het jaar voordien zag alleen de sector life sciences het aantal werknemers toenemen (+1,4%). De sectoren chemie en kunststof en rubber zagen hun tewerkstelling achteruitgaan met respectievelijk 1,5% en 3,9%. De sector life sciences telt sinds 2010 meer werknemers dan de sector vervaardiging van producten van kunststof of rubber. Het verschil wordt bovendien elk jaar groter.

Tabel 2-4: Tewerkstelling in de drie subsectoren

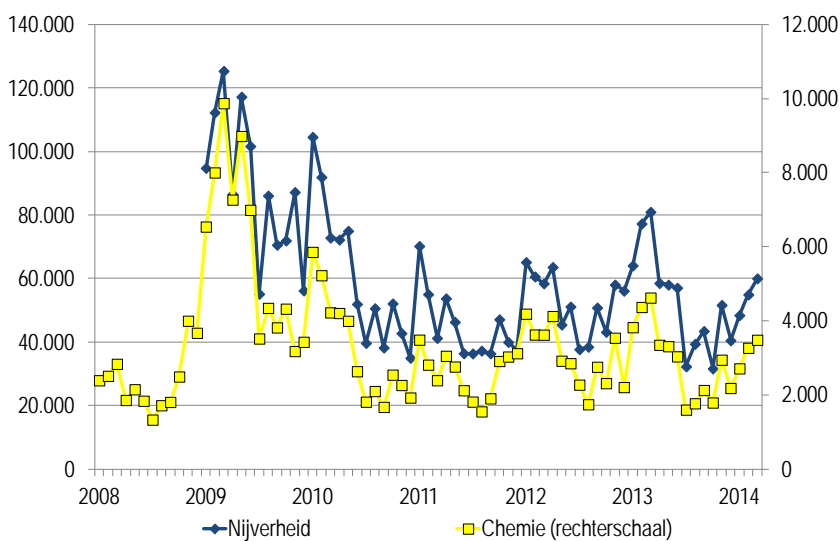
	Nace code	2000 (nace 2003)	2008	2009	2010	2011	2012	2012 M9	2013 M9
Chemie	20	53.050	44.797	43.329	42.233	42.623	41.721	42.118	41.488
				-3,3%	-2,5%	0,9%	-2,1%		-1,5%
Life sciences	21	18.252	23.768	23.339	23.440	24.611	24.762	24.617	24.966
				-1,8%	0,4%	5,0%	0,6%		1,4%
Kunststof-rubber	22	26.719	24.846	23.505	23.287	23.361	22.558	22.913	22.012
				-5,4%	-0,9%	0,3%	-3,4%		-3,9%
Totaal	20-22	98.021	93.411	90.173	88.960	90.595	89.041	89.649	88.466
				-3,5%	-1,3%	1,8%	-1,7%		-1,3%

Het getoonde percentage geeft de evolutie ten opzichte van de voorgaande periode weer.

Bron: Gecentraliseerde RSZ-statistieken

2.5 Tijdelijke werkloosheid in de sector chemie

Grafiek 2-9: Tijdelijke werkloosheid in de chemische industrie

Bron: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

Het aantal personen dat zich in tijdelijke werkloosheid bevindt is teruggelopen in het derde kwartaal van 2013, alvorens opnieuw te stijgen in de daaropvolgende kwartalen. Hoewel een toename ten opzichte van het voorgaande kwartaal, waren er in het eerste kwartaal van 2014 1.117 personen minder ingeschreven bij de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA), vergeleken met het overeenkomstige kwartaal in 2013 (4.274). Dit betekende een terugval van 26,1% op één jaar.

Als gevolg van de economische opleving begon het aantal personen in tijdelijke werkloosheid in heel de verwerkende nijverheid af te nemen in het derde kwartaal van 2013 (38.376 personen) om opnieuw te stijgen in het eerste kwartaal van 2014 tot 54.465 personen. De tijdelijke werkloosheid is in dit kwartaal echter gedaald met 26,5% ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit aanzienlijke verschil is te wijten aan een basiseffect, aangezien het aantal eenheden bijzonder hoog was (74.110) in het eerste kwartaal van 2013. Dat niveau werd niet meer bereikt sinds het eerste kwartaal van 2009, waarin het aanzienlijke aantal tijdelijke werklozen bijna 110.000 eenheden bedroeg.

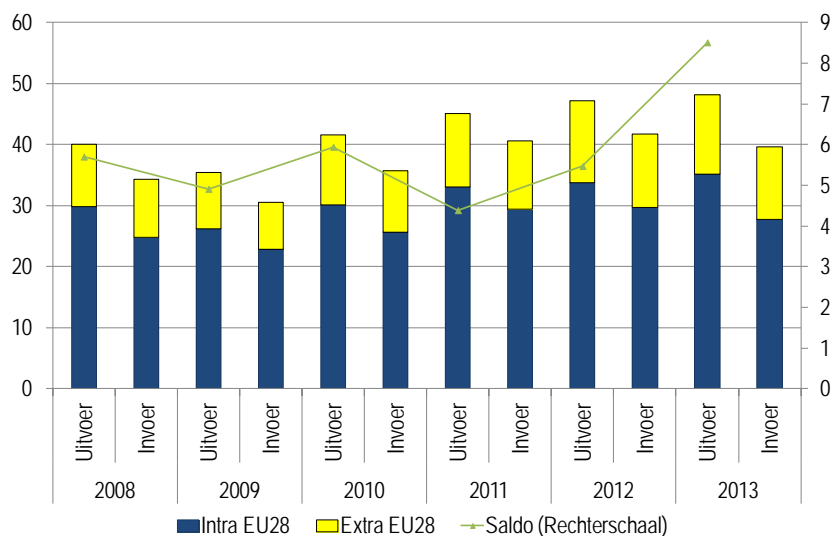
2.6 Buitenlandse handel

De in dit hoofdstuk gebruikte cijfers inzake buitenlandse handel zijn afkomstig van Eurostat, en op basis van het communautair concept. Tevens betreft dit cijfers volgens het geharmoniseerd systeem en niet volgens de NACE-codes, waardoor de polymeren niet zijn opgenomen onder chemie maar wel onder rubber en kunststoffen.

De chemische industrie heeft een grote impact op het Belgische handelssaldo: het handelssaldo van de chemie, de life sciences en de kunststof en rubber samen bedroeg 25,8 miljard euro in 2013, terwijl het totale Belgische handelssaldo 14,1 miljard bedroeg in 2013. Het handelssaldo lag in 2013 11% hoger dan in 2012 en maar liefst 32% hoger dan in 2008, voor de crisis.

Chemie

Grafiek 2-10: Buitenlandse handel van de chemische nijverheid (GS-codes 28 t.e.m. 38, excl. 30), in miljarden euro

Bron: Eurostat

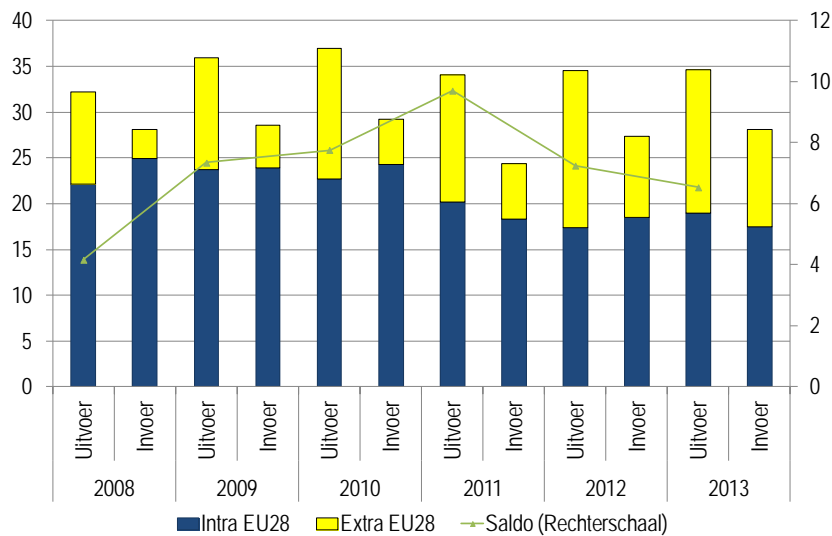
De uitvoer aan chemische producten bedroeg 48,1 miljard in 2013, zo'n 1,8% meer dan in 2012. De invoer kwam het afgelopen jaar uit op 39,6 miljard euro, meer dan 5% lager dan in 2012. Het positieve handelssaldo bedroeg 8,5 miljard euro in 2013, fors hoger dan in 2012 (handelssaldo 5,5 miljard euro), omwille van de lagere invoer in 2013.

De eenheidsprijzen voor de chemische producten zijn lichtjes gedaald op de exportmarkt: de uitvoer steeg in waarde minder sterk dan in volume en dit ondanks een stijging van de afzetprijzen.

Net als de Belgische uitvoer kende ook de Duitse uitvoer een positieve groei tegenover 2012. Nederland en Frankrijk daarentegen zagen hun uitvoer van chemische producten afnemen in 2013 (met resp. 2 en 4 %). De handelssaldo's waren in alle landen positief.

Life sciences

Grafiek 2-11: Buitenlandse handel van de life sciences (GS-code 30), in miljarden euro's

Bron: Eurostat

Hoewel in 2013 de invoer van farmaceutische producten in België steeg met 3% ten opzichte van 2012, nam de uitvoer amper toe. De uitvoer bedroeg 34,7 miljard euro, het bedrag van de invoer bedroeg 28,1 miljard euro. Het handelssaldo was opnieuw positief (6,5 miljard euro) in 2013, maar lag lager dan in 2012 (7,2 miljard euro), gezien de toegenomen invoer.

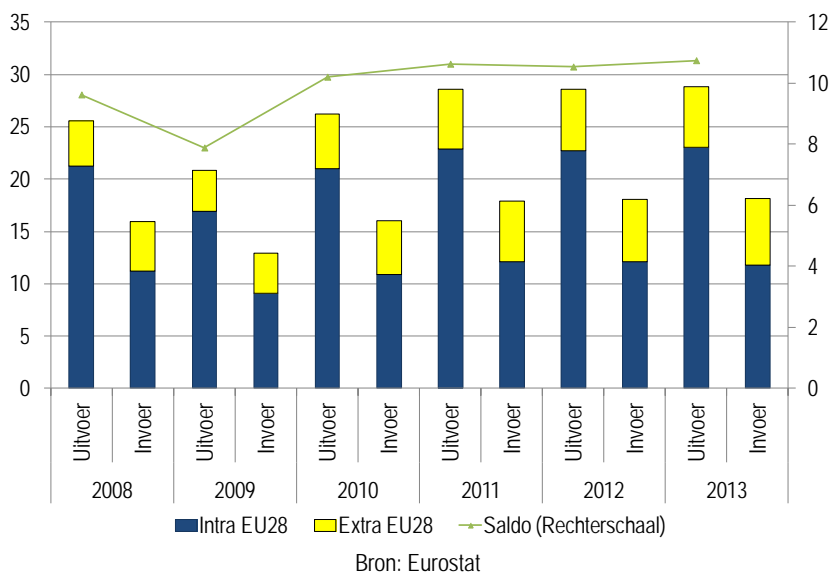
De farmaceutische producten hadden te maken met een lichte prijsstijging⁹ in 2013. De afzetprijzen daarentegen kenden een daling in 2013. In 2011 deed zich een sterke daling van de prijzen voor (de buitenlandse handel in waarde daalde, maar steeg in volume).

De uitvoer van farmaceutische producten kende een grotere groei in Frankrijk en Duitsland waar deze steeg met 3%. Duitsland blijft daarmee ook de grootste uitvoerder binnen de EU. Nederland zag zijn uitvoer stijgen met 1%.

⁹ De prijzen zijn het resultaat van de berekening waarbij de uitvoer in waarde wordt gedeeld door de uitvoer in volume (kg).

Rubber en kunststof

Grafiek 2-12: Buitenlandse handel van de rubber- en kunststofverwerkende industrie (GS-code 39 en 40), in miljarden euro's

De Belgische uitvoer van rubber en kunststoffen was goed voor 28,9 miljard euro in 2013, een groei van 1% tegenover 2012. De invoer bedroeg 18,1 miljard. In vergelijking met het voorgaande jaar, bleef deze invoer van rubber- en kunststofproducten in 2013 nagenoeg stabiel. Het handelssaldo is positief en bedroeg 10,8 miljard euro in 2013, tegenover 10,5 miljard in 2012. Het handelssaldo van de rubber en kunststofverwerkende industrie droeg het meest bij tot het handelsoverschot van de volledige chemiesector (25,8 miljard euro).

Ook in onze buurlanden fluctueerde de in- en uitvoer van rubber en kunststoffen minder dan voor de andere takken. In Nederland werd voor 23,8 miljard euro aan kunststof- en rubberproducten uitgevoerd, tegenover 15,2 miljard ingevoerd. In Duitsland is dit respectievelijk 65 en 45,5 miljard euro. De handelsbalans voor kunststof en rubber was negatief in Frankrijk: er werd meer ingevoerd dan uitgevoerd (resp. 25,4 miljard en 23,1 miljard euro).

2.6.1 Uitvoer en invoer per productgroep

Tabel 2-5: Uitvoer van de chemische nijverheid en de rubber- en kunststofverwerkende industrie (volgens GS-codes), in miljoenen euro

	GS-code	Uitvoer						Δ 2012-2013	Aandeel in sector
		2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Chemie	28-38 (excl.30)	40.069	35.404	41.631	45.042	47.263	48.123	1,8%	43%
Anorganische chemische producten; anorganische of organische verbindingen	28	3.113	1.971	2.750	3.082	3.084	3.121	1,2%	3%
Organische chemische producten	29	20.898	19.455	23.294	24.384	26.762	27.614	3,2%	25%
Meststoffen	31	2.035	1.176	1.546	1.923	1.993	2.003	0,5%	2%
Looi- en verextracten; looizuur en derivaten; pigmenten en andere kleur- en verfstoffen; verf, vernis; mastiek; inkt	32	2.780	2.459	2.966	3.247	3.349	3.136	-6,4%	3%
Etherische oliën en harsaroma's; parfumerieën, cosmetische producten	33	1.463	1.526	1.823	2.205	1.967	2.062	4,9%	2%
Zeep, organische tensio-actieve producten; wasmiddelen, smeermiddelen, kunstwas, onderhoudsmiddelen, kaarsen, tandtechnische waspreparaten op basis van gebrande gips	34	1.934	1.882	2.122	2.297	2.140	2.426	13,4%	2%
Eiwitstoffen; gewijzigd zetmeel; lijm; enzymen	35	573	561	571	639	646	677	4,7%	1%
Kruit- en springstoffen; lucifers; vonkende legeringen; ontvlambare stoffen	36	26	25	34	27	28	31	10,0%	0%
Producten voor fotografie en cinematografie	37	1.290	1.094	1.164	1.349	1.341	980	-26,9%	1%
Diverse producten van de chemische industrie	38	5.956	5.255	5.361	5.889	5.951	6.073	2,1%	5%
Farmaceutische producten	30	32.240	35.910	36.994	34.048	34.573	34.662	0,3%	31%
Rubber en kunststoffen	39-40	25.576	20.846	26.237	28.583	28.623	28.878	0,9%	26%
Kunststof en werken daarvan	39	22.243	17.911	22.537	24.298	24.444	24.700	1,0%	22%
Rubber en werken daarvan	40	3.333	2.935	3.700	4.285	4.179	4.178	0,0%	4%

Bron: Eurostat

De uitvoer wordt gedomineerd door 3 grote productgroepen, samen goed voor 78% van de uitvoer van de chemiesector: de organische producten (25%), de farmaceutische producten (31%) en de kunststofproducten (22%). Vooral de uitvoer van organische chemische producten kende een forse toename tegenover vorig jaar (+3,2%). De uitvoer van kunststoffen en farmaceutische producten bleef nagenoeg gelijk tegenover 2012. Ook de groei in de zeep valt op (+13,4%), al betreft dit een kleine productgroep (aandeel van 2%).

Tabel 2-6: Invoer van de chemische nijverheid en de rubber- en kunststofverwerkende industrie (volgens GS-codes), in miljoenen euro

	GS-code	Invoer						Δ 2012-2013	Aandeel in sector
		2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Chemie	28-38 (excl.30)	34.363	30.491	35.684	40.651	41.790	39.610	-5,2%	46%
Anorganische chemische producten; anorganische of organische verbindingen	28	3.314	2.453	2.746	2.964	2.778	2.677	-3,7%	3%
Organische chemische producten	29	20.427	18.752	22.816	26.262	27.561	25.552	-7,3%	30%
Meststoffen	31	1.305	792	1.027	1.283	1.211	1.190	-1,7%	1%
Looi- en verextracten; looizuur en derivaten; pigmenten en andere kleur- en verfstoffen; verf, vernis; mastiek; inkt	32	1.614	1.402	1.438	1.659	1.614	1.678	3,9%	2%
Etherische oliën en harsaroma's; parfumerieën, cosmetische producten	33	1.443	1.433	1.552	1.688	1.728	1.893	9,6%	2%
Zeepp, organische tensio-actieve producten; wasmiddelen, smeermiddelen, kunstwas, onderhoudsmiddelen, kaarsen, landtechnische waspreparaten op basis van gebrande gips	34	1.247	1.181	1.349	1.487	1.417	1.533	8,1%	2%
Eiwitstoffen; gewijzigd zetmeel; lijm; enzymen	35	460	443	438	480	514	510	-0,9%	1%
Kruit- en springstoffen; lucifers; vonkende legeringen; ontvlambare stoffen	36	34	31	26	34	38	32	-15,3%	0%
Producten voor fotografie en cinematografie	37	581	476	453	424	412	352	-14,5%	0%
Diverse producten van de chemische industrie	38	3.938	3.528	3.840	4.370	4.516	4.193	-7,1%	5%
Farmaceutische producten	30	28.078	28.567	29.234	24.346	27.326	28.127	2,9%	33%
Rubber en kunststoffen	39-40	15.944	12.952	16.024	17.944	18.078	18.124	0,3%	21%
Kunststof en werken daarvan	39	12.445	10.225	12.536	13.675	14.018	14.248	1,6%	17%
Rubber en werken daarvan	40	3.498	2.727	3.489	4.269	4.060	3.876	-4,5%	5%

Bron: Eurostat

De organische chemische producten (aandeel van 30%), de farmaceutische producten (33%) en de kunststoffen (17%) zijn ook de producten die het meest worden ingevoerd. Het waren echter enkel de farmaceutische producten en de kunststoffen die een hogere stijging lieten optekenen ten opzichte van vorig jaar (resp. +2,9% en +1,6%). De invoer van organische producten daalde met 7,3%.

2.6.2 Intermediair verbruik van chemische producten door het buitenland

De chemische producten, gemaakt in België, worden in het buitenland gebruikt in diverse sectoren. Hieronder vindt u de top 10 van de grootste verbruikers van Belgische chemische producten.

Tabel 2-7: Top 10 grootste verbruikers van chemische producten gemaakt in België, 2011

Verbruikende sector	Land van bestemming	Waarde in miljoen dollar
Chemicals and Chemical Products	DEU	2676,2
Chemicals and Chemical Products	FRA	1908,9
Chemicals and Chemical Products	NLD	1741,4
Chemicals and Chemical Products	ITA	1446,5
Rubber and Plastics	DEU	1104,0
Health and Social Work	GBR	1000,7
Chemicals and Chemical Products	USA	938,6
Health and Social Work	DEU	827,9
Chemicals and Chemical Products	GBR	728,7
Rubber and Plastics	FRA	686,3

Bron: WIOD, 2011

De chemische ondernemingen uit de drie omliggende landen en Italië blijken de grootste afnemers van Belgische chemieproducten. Ook de gezondheidssector, in Duitsland en Groot-Brittannië, komt voor in de lijst, dankzij het aandeel farmaceutische producten in de categorie 'chemicals and chemical products'. De Franse en Duitse rubber en kunststofindustrie blijken eveneens grote afnemers van chemische producten.

3 Conclusie

Conjunctuurklimaat en belangrijkste vaststellingen

De economische opleving die in de meeste gebieden in de wereld zichtbaar wordt, zou de eurozone eveneens ten goede komen. Deze zou volgens de Europese Commissie haar BBP zien stijgen met 1,2% in 2014 en met 1,7 % in 2015. In België zou de economische groei in 2014 1,4% kunnen bereiken en in 2015 1,6%, dankzij de particuliere consumptie en de investeringen, waarvoor wordt voorzien dat ze zullen stijgen.

Behalve op het vlak van het handelssaldo en het toegenomen vertrouwen, zijn de andere indicatoren voor het eerste trimester 2014 en volledig 2013 niet optimaal voor de chemische nijverheid en de rubber en kunststoffensector. We stellen inderdaad vast dat de afzetprijzen in de loop van 2013 toenemen, de productie afneemt en dus ook de omzet daalt. Een lichte afname van de tewerkstelling lijkt dan ook evident.

De investeringen blijven voor de sectoren chemie en kunststof-rubber lager dan in de sterke investeringsperiode voorafgaand aan de crisis (2008). Ze lijken wel aan te trekken, zelfs goed aan te trekken voor de life sciences.

De sector van de life sciences kent van zijn kant wel een positieve evolutie van de productie en de omzet, en dit niettegenstaande de dalende verkoopprijzen. In lijn hiermee neemt ook de tewerkstelling lichtjes toe. De investeringen blijven daarenboven een positieve trend vertonen. Op basis hiervan kan men ook voor de life sciences positief uitkijken naar de resultaten voor het jaar 2014.

Een aantal factoren extern aan de sector zoals een algemene deflatie in de eurozone of een escalatie van het conflict in Oekraïne zouden de sector samen met de hele economie van de Eurozone zwaar kunnen treffen. In deze context is het ook belangrijk om erop te wijzen dat het algemene welzijn van de Belgische chemiesector in sterke mate zal afhankelijk zijn van competitieve energieprijzen.

Chemie

Het vertrouwen van de ondernemers in de sector chemie is sinds het tweede semester van 2013 gestegen en overschrijdt sinds februari 2014 de gemiddelde trend 2008-2013.

In 2013 groeiden de afzetprijzen met 2,6%. Op jaarbasis daalden ze in het eerste kwartaal van 2014 echter met 2,6%. De chemische productie in België daalde met 3% in 2013 ten opzichte van 2012. Het jaarlijkse groeitempo van de productie neemt af sinds het vierde kwartaal van 2011.

Na een afname in 2012 daalde de omzet opnieuw in 2013. In het vierde kwartaal van 2013 viel de omzet sterk terug, met meer dan 5% op jaarbasis.

De investeringen groeiden in 2013 in vergelijking met 2012 dankzij een sterke stijging in het laatste kwartaal van 2013. De bezettingsgraad van de productiecapaciteit steeg in het tweede semester van 2013 en overschreed 80% in het eerste kwartaal van 2014.

De werkgelegenheid daalde de eerste negen maanden van het jaar lichtjes ten opzichte van dezelfde periode in 2012. In het eerste kwartaal van 2014 daarentegen liep de tijdelijke werkloosheid terug ten opzichte van het overeenkomende kwartaal van het vorige jaar. De afnemende tijdelijke werkloosheid lijkt erop te wijzen dat 2014 een beter jaar zal worden dan 2013.

De uitvoer van chemische producten groeide in 2013 terwijl de invoer daalde. Het saldo van de handelsbalans steeg dus over deze periode met meer dan 3 miljard euro.

Life sciences

De prijzen namen in het jaar 2013 verder af (-3,5%). Die daling versnelde in het eerste kwartaal van 2014 (-4,9%).

Het productieniveau op jaarbasis groeide sterk in 2013 (18,9%) en in het eerste kwartaal van 2014 (+16,6%), wat resulteert in een stijging met 20,1% van de omzet in 2013 in vergelijking met het vorige jaar.

De investeringen in deze sector waren bijzonder belangrijk in 2013. De investeringen groeiden immers met meer dan 72%. Een groot deel van deze investeringen worden echter bepaald door de overname van immateriële activa door een grote onderneming. Zonder die aankoop namen de globale investeringen in de sector in 2013 niettemin substantieel toe.

Over de eerste negen maanden van 2013 groeide de werkgelegenheid in deze sector met 1,4% in vergelijking met dezelfde periode in 2012.

De uitvoer van farmaceutische producten bleef in 2013 nagenoeg gelijk in vergelijking met 2012. De invoer steeg met bijna 3%, waardoor het handelssaldo afnam tegenover 2012.

Kunststof en rubber

De afzetprijzen bereikten hun hoogste niveau (in zes jaar) in het eerste semester van 2013, met als gevolg een stijging van de prijzen met 1,7% over het hele jaar 2013 in vergelijking met 2012. In het eerste kwartaal van 2014 bleven de prijzen hoog, al bleken ze wat lager dan een jaar voordien. De productie daalde licht in 2013 ten opzichte van het vorige jaar, hoewel er enkele tekenen van verbetering te zien waren in het eerste kwartaal van 2014 (+2,1% ten opzichte van het eerste kwartaal van 2013).

De jaarlijkse evolutie van de omzet in 2013 was negatief (-1,6%), net zoals in 2012 (-1,2%). Over een periode van vijf jaar (2008-2013) daalde de omzet van de sector met 10,1%. De sector kunststof en rubber deed daarentegen hogere investeringen in 2013 dan in 2012, onder andere door de afwerking van een productie-eenheid die in 2014 operationeel zou moeten zijn.

De bezettingsgraad van de productiecapaciteit in de sector kunststof en rubber keerde geleidelijk terug naar zijn trendmatig niveau (78,3% over de periode 2008-2014 T1) in het eerste kwartaal van 2014 (78,2%) na sterke dalingen in de eerste twee kwartalen van 2013.

De werkgelegenheid, gemeten op basis van de eerste negen maanden van 2013, die in 2012 begon te dalen, krimpt verder met 3,9% op jaarbasis.

Zowel de in- als uitvoer van kunststof en rubber stegen amper in 2013. Het handelssaldo bleef zo nagenoeg stabiel.

Tabel 3-1: Verloop van de belangrijkste economische indicatoren in de drie sectoren

		Chemie				Life sciences				Rubber en kunststof			
		2012	2013	Laatste beschikbare trimester		2012	2013	Laatste beschikbare trimester		2012	2013	Laatste beschikbare trimester	
Conjunctuurcurve	Gemiddelde index - Seizoengezuiverde bruto reeks	-2,86	-5,85	1,07	2014 T1				2014 T1				2014 T1
Afzelprijs	Gemiddelde index (2010=100)	117,5	120,5	119,2	2014 T1	101,0	97,4	92,6	2014 T1	109,8	111,7	111,5	2014 T1
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	5,7%	2,6%	-2,6%		0,1%	-3,5%	-4,9%		3,8%	1,7%	-0,6%	
Productie	Gemiddelde index (2010=100)	98,7	95,8	97,5	2014 T1	112,1	133,3	139,3	2014 T1	101,1	100,7	104,1	2014 T1
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	-4,8%	-3,0%	-1,2%		-0,3%	18,9%	16,6%		-0,2%	-0,4%	2,1%	
Omzet	In miljoenen euro	39.526	39.108	9.326	2013 T4	13.802	16.575	4.648	2013 T4	7.085	6.972	1795	2013 T4
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	-3,3%	-1,1%	-5,4%		13,0%	20,1%	19,7%		-1,2%	-1,6%	10,2%	
Investerings	In miljoenen euro	843	895	312	2013 T4	502	865	421	2013 T4	257	292	125	2013 T4
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	-25,5%	6,1%	5,2%		4,1%	72,2%	169,2%		5,1%	13,3%	74,7%	
Bezettingsgraad	Gemiddelde graad	79	79,4	80,8	2014 T1				2014 T1	80,3	76,1	78,2	2014 T1
Tewerkstelling	Personen	41.721	41.488 *	41.551	2013 T3	24.762	24.966 *	25.169	2013 T3	22.558	22.012 *	21.820	2013 T3
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	-2,1%	-0,6%	-0,6%		0,6%	0,8%	1,9%		-3,4%	-2,4%	-4,0%	
Tijdelijke werkloosheid	Personen	3015	2912	3.157	2014 T1				2014 T1				2014 T1
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	16,8%	-3,4%	-26,1%									
Uitvoer	In miljoenen euro	47.263	48.123	11.284	2013 T4	34.573	34.662	9.271	2013 T4	28.623	28.878	6.828	2013 T4
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	4,9%	1,8%	-2,4%		1,5%	0,3%	2,2%		0,1%	0,9%	1,5%	
Invoer	In miljoenen euro	41.790	39.610	9.194	2013 T4	27.326	28.127	7.345	2013 T4	18.078	18.124	4.432	2013 T4
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	2,8%	-5,2%	-14,0%		12,2%	2,9%	-4,4%		0,7%	0,3%	1,3%	
Handelssaldo	In miljoenen euro	5.473	8.513	2.090	2013 T4	7.247	6.535	1.926	2013 T4	10.545	10.753	2.396	2013 T4
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	24,7%	55,6%	140,2%		-25,3%	-9,8%	38,4%		-0,9%	2,0%	1,9%	

* 2013 = gemiddelde van de beschikbare gegevens

Bronnen: Eurostat, Algemene Directie Statistiek (Statbel), NBB (Belgostat), NBB (Belgostat), ONSS